

УРОК 1

Фонетика. Вимова [x], [xв], [ф].

Граматика.

1. Давальний відмінок у значенні адресата, виражений власними іменниками (істота) та займенниками в однині. Чергування приголосних у жіночому роді. Паралельні форми у чоловічому роді.
2. Давальний відмінок у значенні адресата, виражений іменниками неістоти.
3. Пряма і непряма мова. Вираження непрямой мови складнопідрядними реченнями.

Дієслова: *телефонувати, давати, дарувати, показувати, пояснювати, допомагати.*

Лексична тема: Друзі. Дружба.

1. Слушайте, повторюйте, читайте.

[x]	[xв]	[ф]
хата	хвиля	фото
хто	хвилина	фільм
хліб	хвалити	футбол
хлопець	хвилюватися	факт
хімія	хворіти	телефон

<p>– Кому Максим купив квіти?
– Оксані. Він купив квіти їй.</p> |
|---|

Вона – їй	к//ц
Дівчина – дівчині	дочка – дочці
Оксана – Оксані	студентка – студентці
Марія – Марії	тітка – тітці
мама – мамі	г//з
мати – матері	подруга – подрузі
	Ольга – Ользі

2. Читайте.

- Іване, кому ти дав книгу?
- Я дав книгу Марині.
- А кому ти купив квитки?
- Я купив квитки Марії і Наташі.
- Кому Анвар телефонував учора?
- Він телефонував матері.
- Вікторе, де твій словник?

- Я дав його Ользі.
- Кому мама читає казку?
- Вона читає казку доньці.

телефонувати (н.в.)			
теперішній час		минулий час	
Я	телефоную	Він	телефонував
Ти	телефонуєш	Вона	телефонувала
Він	телефонує	Вони	телефонували
Вона	телефонує		
Ми	телефонуємо		
Ви	телефонуєте		
Вони	телефонують		
майбутній час		імператив	
Я	телефонуватиму	телефонуй!	
Ти	телефонуватимеш	телефонуймо!	
Він	телефонуватиме	телефонуйте!	
Вона	телефонуватиме		
Ми	телефонуватимемо		
Ви	телефонуватимете		
Вони	телефонуватимуть		

Давати	кому? що? =	Давати	що? кому?
Дарувати		Дарувати	
Купувати		Купувати	
Телефонувати		Телефонувати	
Показувати		Показувати	
Читати		Читати	

Я дарую подрузі квіти. = Я дарую квіти подрузі.

давати (н.в.)		дарувати (н.в.)		показувати (н.в.)	
теперішній час					
Я	даю	дарую	показую		
Ти	даєш	даруєш	показуєш		
Він	дає	дарує	показує		
Вона	дає	дарує	показує		
Ми	даємо	даруємо	показуємо		
Ви	даєте	даруєте	показуєте		
Вони	дають	дарують	показують		

минулий час			
Він	давав	дарував	показував
Вона	давала	дарувала	показувала
Вони	давали	дарували	показували
майбутній час			
Я	даватиму	даруватиму	показуватиму
Ти	даватимеш	даруватимеш	показуватимеш
Він	даватиме	даруватиме	показуватиме
Вона	даватиме	даруватиме	показуватиме
Ми	даватимемо	даруватимемо	показуватимемо
Ви	даватимете	даруватимете	показуватимете
Вони	даватимуть	даруватимуть	показуватимуть
імператив			
давай!		даруй!	покажуй!
даваймо!		даруймо!	покажуймо!
давайте!		даруйте!	покажуйте!

<p>– Кому ти дав книгу? – Другові. (Другу).</p>

він – йому	брат – братові (брату)
воно – йому	хлопець – хлопцеві (хлопцю)
ми – нам	Максим – Максимові (Максиму)
ви – вам	Сергій – Сергієві (Сергію)
вони – їм	

3. Складіть діалоги за зразком.

Зразки:

- а) – Студенти знають, що завтра контрольна робота?
– Так, я сказав їм.
- б) – Ти телефонував Андрієві?
– Так, я телефонував йому.
- в) – Ви знаєте, що наша група їде в Київ?
– Так, декан сказав нам.

4. Відповідайте за зразком.

Зразок: – Кому ти пишеш лист(-а)? (брат).
– Я пишу лист(-а) братові (брату).

1. Кому ви показуєте фото? (друг).
2. Кому Ольга дарує книгу? (подруга).
3. Кому студенти читають текст? (викладач).
4. Кому ти телефонуєш? (батько).
5. Кому батько читає книгу? (син і дочка).
6. Кому студент дав ручку? (дівчина).
7. Кому ви дарували квіти? (артистка).

5. Читайте.

Це Марта. У неї був день народження. Марта показує нам подарунки. Віктор купив Марті красиву ручку. Ольга подарувала їй фотоальбом. Мама приготувала Марті смачний пиріг. Ахмед і Алі подарували їй відеокасету. Я купив квиток у цирк, а наш викладач подарував Марті книгу. І всі ми подарували квіти Марті.

Я запитав Максима: “Кому ти купив квіти?” Я запитав Максима, кому він купив квіти.

запитати кого? що?

Я запитав Максима, кому він купив квіти.
 де він купив квіти.
 кого він чекає.

Максим відповів мені: “Я купив квіти Оксані”. Максим відповів мені, що він купив квіти Оксані.

відповісти кому? що?

Максим відповів другові (-у), що він купив квіти Оксані.
 що він купив квіти у магазині.
 що він чекає Оксану.

6. Читайте.

- а) Я запитав друга: “Коли ти пойдеш у Київ?”
Я запитав друга, коли він поїде в Київ.
Іра запитала Катю: “Кого ти чекаєш?”
Іра запитала Катю, кого вона чекає.
Студент запитав товариша: “Де ти купив підручник?”
Студент запитав товариша, де він купив підручник.

- б) Друг відповів мені: “Я поїду в Київ у суботу”.
 Друг відповів мені, що він поїде в Київ у суботу.
 Катя відповіла Ірі: “Я чекаю брата”.
 Катя відповіла Ірі, що вона чекає брата.
 Студент відповів товаришеві(-у): “Я купив підручник у магазині “Будинок книги””.
 Студент відповів товаришеві(-у), що він купив підручник у магазині “Будинок книги””.

7. Прочитайте діалоги. Змініть речення за зразком.

Зразок: *Ігор: Джоне, кому ти купив квиток на балет?*
Джон: Надії, тому що вона дуже любить балет.

Ігор запитав Джона, кому він купив квиток на балет.
Джон відповів Ігореві(-ю), що купив квиток Надії, тому що вона любить балет.

- а) Том: Артуре, кому ти купив квіти?
 Артур: Я купив квіти Вероніці.
- б) Ідріс: Фатіма, що ти робитимеш у неділю?
 Фатіма: У неділю я читатиму книгу і слухатиму музику.
- в) Мухамед: Антоне, де готель “Росава”?
 Антон: Готель “Росава” біля “Будинку торгівлі”.

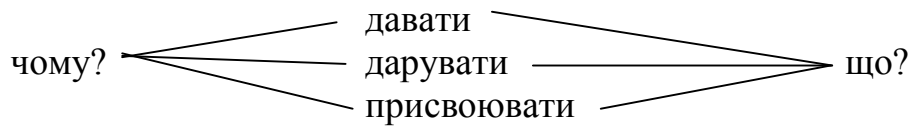
Місту Києву 1500 років

Чому?

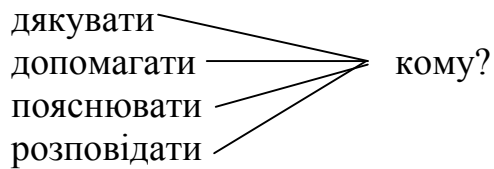
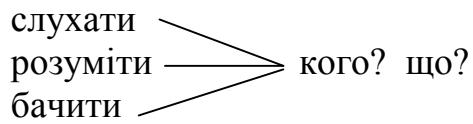
він – йому	вона – їй	воно – йому
інститут – інституту	школа – школі	місто – місту
музей – музею	станція – станції	море – морю

8. Читайте.

Київському державному університету присвоїли ім'я Тараса Григоровича Шевченка. Гості з Франції подарували музею картину відомого художника. Випускники подарували школі новий комп'ютер. Танцювальному ансамблю присвоїли ім'я Павла Вірського. Космічній станції дали ім'я “Мир”. Драматичному театру дали ім'я Лесі Українки.

присвоювати (н.в.) - присвоїти (д.в.)

пояснювати (н.в.)		допомагати (н.в)
теперішній час		
Я	пояснюю	допомагаю
Ти	пояснюєш	допомагаєш
Він	пояснює	допомагає
Вона	пояснює	допомагає
Ми	пояснюємо	допомагаємо
Ви	пояснюєте	допомагаєте
Вони	пояснюють	допомагають
минулий час		
Він	пояснював	допомагав
Вона	пояснювала	допомагала
Вони	пояснювали	допомагали
майбутній час		
Я	пояснюватиму	допомагатиму
Ти	пояснюватимеш	допомагатимеш
Він	пояснюватиме	допомагатиме
Вона	пояснюватиме	допомагатиме
Ми	пояснюватимемо	допомагатимемо
Ви	пояснюватимете	допомагатимете
Вони	пояснюватимуть	допомагатимуть
імператив		
	пояснюй! пояснюймо! пояснюйте!	допомагай! допомагаймо! допомагайте!

9. Дайте відповіді на запитання:

Зразок: – Кому вчитель пояснює вправу? (студент).
– Вчитель пояснює вправу студентові (студенту).

1. Кого слухають учні? (вчитель).
2. Кому викладач перекладає текст? (студентка).
3. Кого розуміє студентка? (перекладач).
4. Кому розповідає текст студентка? (викладач).
5. Кого добре розуміє батько? (син).
6. Кому розповідає цікаву історію син? (батько).
7. Кому мама пояснює завдання? (дочка).

10. Складіть діалоги за зразком:

Зразки:

- а) – *Ти знаєш, де ми були вчора?*
– *Так, знаю. Марта розповідала мені, що ви були в музеї.*
- б) – *Ти знаєш, що ми купили квитки до театру?*
– *Так, знаю. Ольга розповідала мені.*
- в) – *Ти знаєш, що скоро буде контрольна робота?*
– *Так, знаю. Викладач говорив мені.*
- г) – *Ти знаєш, як виконати цю вправу?*
– *Так, знаю. Іван пояснював мені.*

дарувати (н.в.) - подарувати (д.в.)
давати (н.в.) - дати (д.в.)
купувати (н.в.) - купити (д.в.)
показувати (н.в.) - показати (д.в.)
пояснювати (н.в.) - пояснити (д.в.)
допомагати (н.в.) - допомогти (д.в.)

дати (д.в.)		показати (д.в.)	допомогти (д.в.)	пояснити (д.в.)
теперішній час				

минулий час				
Він	дав	показав	допоміг	пояснив
Вона	дала	показала	допомогла	пояснила
Вони	дали	показали	допомогли	пояснили

майбутній час				
Я	дам	покажу	допоможу	поясню
Ти	даси	покажеш	допоможеш	поясниш
Він	дасть	покаже	допоможе	пояснить
Вона	дасть	покаже	допоможе	пояснить
Ми	дамо	покажемо	допоможемо	пояснимо
Ви	дасте	покажете	допоможете	поясните
Вони	дадуть	покажуть	допоможуть	пояснять
імператив				
	дай!	покажи!	допоможи!	поясни!
	даймо!	покажімо!	допоможімо!	пояснімо!
	дайте!	покажіть!	допоможіть!	поясніть!

11. Дайте відповіді на запитання.

Зразок: – *Ти купуватимеш книгу?*
– *Так, я обов'язково куплю її.*

1. Вчитель показуватиме нам діафільм?
2. Батько пояснюватиме синові задачу?
3. Мама купуватиме вам цукерки?
4. Ви телефонуватимете батькам?
5. Олег даруватиме Ользі квіти?
6. Бабуся даватиме нам обід?
7. Друзі купуватимуть зошити?
8. Ти показуватимеш другові фотографії?
9. Я пояснюватиму тобі текст?
10. Ви допомагатимете нам працювати?

12. Читайте.

Мене звать Мурат. Вчора я і мої друзі ходили до театру. Антон зателефонував мені й сказав, що купив мені квиток. Я йшов до театру вперше. Я хвилювався, що нічого не зрозумію, тому що я іноземець. Але Антон сказав мені, що все пояснюватиме, допомагатиме зрозуміти текст. Іще він сказав мені, що в театрі головне не слухати, а бачити. Я подякував Антонові за запрошення. Він сказав мені, що буде чекати о 19-й годині.

І ось ми біля театру. Ми купили квіти акторові чи актрисі, яка нам сподобається. Спектакль був чудовий. Я майже все зрозумів, із задоволенням подарував квіти актрисі. Я довго дякував Антонові за те, що він відкрив мені чудовий світ театру.

13. Дайте відповіді на запитання.

- Що сказав Антон, коли зателефонував?
- Чому хвилювався Мурат?
- Що пояснив Муратові Антон?
- Кому друзі купили квіти?
- За що Мурат дякував Антонові?

ВПРАВИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Вправа 1. Розкрийте дужки. Пишіть за зразком.

- Зразок:
- Дати адресу (друг).
 - Дати адресу другові(-у).

Купити газету (батько), допомогти (син і дочка), писати лист (мати), дати яблуко (дитина), пояснити вправу (студент), дати словник (подруга), купити квіти (студентка), дати журнал (брат), готувати обід (товариш).

Вправа 2. Поставте замість крапок дієслова у потрібній формі.

а) *давати – дати*

1. Ми . . . батькові стілець.
2. Ти . . . книгу другу.
3. Спортсмен . . . інтерв'ю журналістові.
4. Я . . . вчителю відповідь на запитання.
5. Ви . . . квитки контролерові.

б) *дарувати – подарувати*

1. Друзі . . . квіти актрисі.
2. Я . . . батькові годинник.
3. Максим . . . Оксані книгу.
4. Ти . . . фото подрузі.
5. Ми . . . картину матері.
6. Ви . . . посмішку другові.

в) *показувати – показати*

1. Вчитель . . . нам новий фільм.
2. Я . . . синові нову гру.
3. Ви . . . студентові комп'ютерну програму.
4. Діти . . . батькові оцінки.
5. Ти . . . подрузі нову сумку.
6. Ми . . . вам наше місто.

г) *пояснювати – пояснити*

1. Друг . . . мені футбольне правило.
2. Я . . . студентові нове слово.
3. Ми . . . вчителеві, чому ми запізналися.
4. Ви . . . нам, де купили квіти.
5. Ти . . . братові, де був учора.
6. Студенти . . . викладачеві свою поведінку.

Вправа 3. *Пишіть речення за зразком.*

Зразок: – *Я пишу братові.*
– *Брат пише мені.*

1. Ти пишеш сестрі.
2. Він говорить батькові.
3. Вона читає дочці.
4. Ми телефонуємо другові.
5. Ви читаєте синові.
6. Вони пишуть товаришеві.

Вправа 4. *Замість крапок поставте слова в давальному відмінку.*

Зразок: – *Марія погано знає математику.*
Андрій допомагає . . .
– *Андрій допомагає Марії.*

1. Син колекціонує марки. Батько купив . . . альбом для марок.
2. Ольга вчиться, а Ірина слухає музику. Музика заважає . . . вчитися.
3. Антон хоче йти в кіно з Марією. Він телефонує
4. Товариш запитав мене, що я буду робити ввечері. Я відповів . . . , що йду на стадіон.
5. Викладач запитував, а студентка відповідала . . . на запитання.
6. Сергій пише статтю. Я допоміг . . . написати статтю.
7. В Африці у мене є друг. Я часто пишу . . . листи.

Вправа 5. *Дайте відповіді на запитання.*

Зразок: – *Кому ви телефонували сьогодні? (друг).*
– *Я телефонував сьогодні другові(-у).*

1. Кому ви сказали, що хворі? (лікар).
2. Кому ви купили нові іграшки? (дочка).
3. Кому ви дали свій підручник? (подруга).

4. Кому ви подарували шахи? (батько).
5. Кому мама читала книгу? (дитина).
6. Кому брати телефонували? (бабуся і дідусь).
7. Кому спортсмени давали інтерв'ю? (журналіст).

Вправа 6. *Пишіть за зразком.*

Зразок: – *Мама любить квіти. Ми подарували . . . квіти.*
– *Ми подарували мамі квіти.*

1. Сестра любить детективи. Ми подарували . . . книгу.
2. Брат любить спорт. Я купив . . . квиток (квитка) на футбол.
3. Дочка любить ляльки. Ми купили . . . ляльку.
4. Подруга любить театр. Я купив . . . квиток на спектакль.
5. Студент любить математику. Я подарував . . . новий підручник.
6. Дівчина любить тварин. Він подарував . . . собачку.
7. Вчитель любить музику. Ми подарували . . . нову касету.

Вправа 7. *Об'єднайте два речення в одне, замініть займенники іменниками.*

Зразок: – *Це Оксана. Максим купив їй квіти.*
– *Максим купив квіти Оксані.*

1. Це Іван. Сергій дав йому підручник.
2. Це Надія. Ганна подарувала їй марки.
3. Це Джон. Друг купив йому квиток на стадіон.
4. Це Лоліта. Марта дала їй зошит.
5. Це Ольга. Катя купила їй журнал.

Вправа 8. *Напишіть, хто кому допоміг.*

Зразок: – *Лінда пише погано, а Ганна добре.*
– *Ганна допомагає Лінді.*

1. Віктор добре знає математику, а Ігор погано.
2. Брат добре грає в шахи, а я погано.
3. Дочка погано готує обід, а мама добре.
4. Ольга погано малює, а Яна добре.
5. Алла добре знає російську мову, а Лінда погано.
6. Рита погано знає англійську мову, а Джон добре.
7. Білл погано читає українською мовою, а Петро гарно.

Вправа 9. *Замість крапок поставте займенники в давальному відмінку.*

а) Зразок: – *Ти любиш казки. Я розповім . . . казку.*
– *Я розповім тобі казку.*

1. Я люблю казки. Розкажи . . . казку.
2. Моя дочка теж любить казки. Я часто розповідаю . . . казки.
3. А твій син любить казки? Ти розповідаєш . . . казки?
4. Ми любимо казки. Розкажіть . . . казку.
5. А ви любите казки? Я розповім . . . казку.
6. Мої діти люблять казки. Я часто розповідаю . . . казки.

б) Зразок: – *Він любить фотографувати. Ми купили . . .*
фотоапарат.
– *Ми купили йому фотоапарат.*

1. Мама любить квіти. Ми купили . . . троянди.
2. Братові подобаються книги. Ми купили . . . детектив.
3. Ти любиш мистецтво. Ми купили . . . картину.
4. Друзі люблять театр. Ми купили . . . квитки до театру.
5. Я люблю музику. Друзі купили . . . гітару.
6. Ми любимо спорт. Вони купили . . . футбольний м'яч.

Вправа 10. *Пряму мову замініть непрямою.*

Зразок: – *Брат сказав мені: “Я куплю тобі квиток”.*
– *Брат сказав мені, що він купить мені квиток.*

1. Викладач сказав нам: “Сьогодні ви будете читати газету”.
2. Батько запитав сина: “Коли ти прийдеш додому?”.
3. Син відповів батькові: “Я приїду додому на канікули”.
4. Лікар запитав мене: “Як ви себе почуваєте?”.
5. Я відповів лікареві: “Я почуваю себе добре”.
6. Вчитель сказав мені: “Ти добре вивчив урок”.
7. Моя подруга сказала мені: “Я теж хочу грати в шахи”.
8. Ольга сказала подрузі: “Я зателефоную тобі”.

Вправа 11. *Складіть діалоги за зразком:*

Зразки:

а) – *Ти знаєш, куди ми йдемо завтра?*
– *Так, знаю. Марія розповіла мені.*

- б) – *Ти знаєш, де новий басейн?*
– *Так, знаю. Максим показував мені.*
- в) – *Ти знаєш, як писати це слово?*
– *Так, знаю. Викладач пояснював нам.*

Вправа 12. Читайте.

Мудра порада (Казка)

Жив в одній країні мудрець. Багато горя бачив він у житті, багато радості. А коли став старим і зрозумів, що смерть уже близько, сказав він синові:

– Все, що я маю, даю тобі. Тепер сам думай, як тобі жити. Але я хочу подарувати тобі одну пораду: іди в дорогу і скрізь, де тобі сподобається, побудуй дім, в якому зможеш сховатися, коли тобі буде важко.

Взяв син гроші й пішов. Довго ходив він і скрізь, де йому подобалося, будував палаци. Коли повернувся додому, батько запитав:

– Чи все ти зробив, як я радив тобі? Чи є на землі місця, де ти можеш сховатися у важку хвилину?

– Так, батьку. Я зробив все, як ти говорив мені. Скрізь, де мені подобалось, я будував чудові палаци.

Послухав батько сина і сказав йому:

– Ти зовсім не зрозумів мене, синку. Холодні пусті палаци не сховають тебе в тяжкі дні. Не про них говорив я. Я говорив про інше: іди по землі і в кожному краю знайди добрих, чесних і вірних людей. Допоможи їм, якщо їм важко, стань їм другом, подаруй своє тепло і серце. Це у них ти знайдеш собі дім, в якому зможеш сховатися, коли тобі буде важко.

Знай, синку, якщо є в людини на землі чесні й вірні друзі, значить, є в неї завжди дім.

Вправа 13. Дайте відповіді на запитання.

1. Що сказав батько синові?
2. Яку пораду дав мудрець?
3. Що зробив син?
4. Про що запитав батько сина, коли він повернувся?
5. Що відповів син батькові?
6. Чи зрозумів син батька?
7. Як пояснив мудрець свою пораду?

Вправа 14. *Прочитайте українські прислів'я.*

Нових друзів шукай, а старих не забувай.

Друзів шукай, а знайшов – тримай.

Скажи, хто твій друг, і я скажу, хто ти.

Вправа 15. *Поясніть, як ви розумієте ці прислів'я.*

Які прислів'я про друзів є у вашій мові?